

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kommenttipuheenvuoro

**Jari Ojala,
Rehtori, Jyväskylän yliopisto
Puheenjohtaja, UNIFI**

Kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen valmisteluun liittyvä kuulemistilaisuus 4.3.2026

Keskeiset näkökohdat

- Uudistus on tärkeä ja sen tavoitteet ovat hyvät. On erinomaista, että mielenterveyttä tukevaa osaamista vahvistetaan.
- Nyt esitetyssä muodossa uudistuksen tavoitteita ei saavuteta, sillä esitykseen liittyy sekä oikeudellisia että käytännöllisiä ongelmia, jotka liittyvät mm.
 - Esityksessä hämärtyy yliopistojen ja hyvinvointialueiden erilaiset roolit
 - Koulutusvastuuyliopistojen autonomiaan
 - Hyvinvointialueiden erilaisten tarpeiden huomioon ottamiseen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ammattioikeuksiin ja opiskelijoiden epäselvään asemaan
 - Rahoitukseen
 - Aidon kaksiportaisuuden toteutumiseen

Tason 1 ("ykkösporras") toteutusratkaisu on ongelmallinen yliopistojen autonomian kannalta

- Esitykseen on kirjattu, että osallistujille maksuttomana toteutettava ja siksi kokonaan julkisesti rahoitettava koulutus "perustuu hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän sekä yliopiston keskinäiseen sopimukseen".
- Lisäksi mallissa esitetään koulutusvastuun antamista yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle tasoon 1 kuuluvien ns. "menetelmäopintojen" (15 op) osalta. Kuitenkin yliopistojen tulisi vastata koko koulutuskokonaisuudesta mm. sen laadun ja vastaavuuksien osalta.
- Tällainen ratkaisu olisi sekä ennenkuulumaton, että todennäköisesti lainvastainen. **Yliopistojen vastuulla oleviin koulutuskokonaisuuksiin ei voida sisällyttää osuuksia, joiden sisältöihin yliopistolla ei olisi päätösvaltaa.**
- **Ratkaisuehdotus:** Tason 1 koulutusvastuun tulee pysyä yhtenäisenä koko 30 op + 15 op kokonaisuuden osalta ja vastuun tulee olla psykoterapeuttikoulutuksesta vastaavilla yliopistoilla, joille myös maksuttoman koulutuksen toteutukseen tarvittavan rahoituksen tulee ohjautua.

Hyvinvointialueiden erilaisten tarpeiden huomiointi ja käytännölliset kysymykset

- Ohjattua asiakas-/potilastyötä sisältävän osuuden on luonnollisesti toteuduttava tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa. **Hyvinvointialueet ovat kuitenkin erilaisia ja niillä on erilaiset tarpeet.**
- Mallissa tämä on huomioitu puutteellisesti, sillä tarpeiden arviointi on määritetty siten, että siihen osallistuvat yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä, mutta eivät tavalliset hyvinvointialueet. **Kuitenkin uudistuksen tulisi palvella kaikkia hyvinvointialueita.**
- Esim. HYVAKS ei saanut kutsua tähän kuulemistilaisuuteen, vaikka JYU kouluttaa sen alueella merkittävän määrän psykologeja, joiden 15 op:n asiakastyö tulisi suorittaa pääosin alueella. Asiakastyön määräksi on esityksessä arvioitu 70 h/opiskelija. Kun aloituspaikkoja JYUssa on 107, tarvittavan asiakastyön määrä alueella olisi 7490 h/vuosi pelkästään yhden ammattiryhmän osalta.
- Esitetystä mallista kaikki hyvinvointialueet tulisi huomioida tasapuolisemmin .

Erikoispätevyyteen johtavan taso 1 koulutuksen tarkoitus on epäselvä

- Onko tarkoituksena, että tason 1 suorittaneet voisivat harjoittaa jotain sellaista asiakas- tai potilastyötä, johon heillä ei olisi oikeutta pelkkien normaalien ammattioikeuksiensa nojalla, mutta joka ei kuitenkaan edellytä täyttä psykoterapeutin koulutusta?
- **Riski:** normaalin asiakas- ja potilastyön koulutusvaatimus tosiasiallisesti nousee, mikäli uudistuksessa luodaan lisäoikeus nykyisten ammattioikeuksien ja psykoterapeuttikoulutuksen suorittaneiden väliin.
- Esimerkiksi psykologeilla on jo nykyisten opetussuunnitelmien puitteissa hyvät valmiudet moninaisten psykososiaalisten menetelmien käyttöön. Uudistus ei toteuta tavoitteitaan, jos se jatkossa estää psykologeja hyödyntämästä koko ammattitaitoaan.
- **Mitä tulisi tehdä:** tason 1 erikoispätevyyden tarkoituksen selvyyteen on kiinnitettävä huomiota suhteessa nykyisiin sote-ammattihenkilöiden ammattioikeuksiin ja psykoterapeutin ammattioikeuksiin.

Opiskelijoiden asema on epäselvä

- Mallin valmistelun yhteydessä käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että taso 1 toteutettaisiin integroituna yliopistojen nykyisiin koulutuksiin.
- Erikoispätevyyteen johtava koulutus on siten tulossa osaksi eritasoisia ja eri tavoin säänneltyjä ja eri perusteilla rahoitettuja koulutuksia: psykologian maisterin tutkinto, erityissosiaalityöntekijän erikoistumiskoulutus, psykiatrian erikoislääkärin opinnot, mahdollinen muista koulutuksista erillään suoritettava taso 1.
- Tämä aiheuttaa epäselvyyttä opiskelijoiden asemaan.

Rahoitukseen liittyviä ongelmia

- Tason 1 pätevyyteen liittyvä koulutus on esityksessä määritelty rahoituskelpoiseksi, jos ”koulutus perustuu hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän sekä yliopiston keskinäiseen sopimukseen.”
- Esitetyssä mallissa yliopistot saivat rahoituksen vain koulutuksen teoreettisen osuuden järjestämiseen (30 op) sekä koulutuskokonaisuuden hallintaan liittyviin tehtäviin, mutta ei menetelmäopintojen (15 op) rahoittamiseen.
- Esityksen mukaan vain ”HVA:t saavat rahoituksen menetelmäopintojen (15 op) tuottamiseen ja toteuttamiseen liittyviin kustannuksiin.”
- Esitetyssä mallissa ei ole myöskään riittävästi huomioitu työnohjauksen kustannuksia. Työnohjaus on välttämätöntä, jotta opiskelijoiden toteuttamien interventioiden laatu ja potilasturvallisuus voidaan varmistaa.

Kaksiportaisuus ei toteudu – mutta se voisi toteutua!

- Tavoitteena ollut aito jatkumo tason 1 koulutuksesta tason 2 koulutukseen ei tällä mallilla toteudu – mutta mallia kehittämällä se voi onnistua
- Kaksiportaisuus edellyttää toteutuakseen perusteellista keskustelua psykoterapiakoulutuksesta vastaavien yliopistojen eri psykoterapiamuotojen asiantuntijoiden kanssa tason 1 sisällöistä ja toteutustavoista.
 - ➔ Tällainen keskustelu tarvitaan välttämättä ja esitämmekin, että se kutsuttaisiin koolle pikaisesti.
 - ➔ Koulutusvastuuyliopistoilla on vahva tahto toimia kokoavina voimina oman perustehtävänsä äärellä uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa, jonka tulee luonnollisesti tapahtua laajassa yhteistyössä kaikkien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän kanssa.